

ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ: ΤΑ ΕΝΑΠΟΜΕΙΝΑΝΤΑ

ΣΕΝΑΡΙΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Σενάριο διαθεματικό

Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές : Νεοελληνική Λογοτεχνία, Νεοελληνική Γλώσσα, Ιστορία, Νέες Τεχνολογίες

Χρονική διάρκεια : 5 Δ.Ω

Ηλικία μαθητών : 15-16 ετών, τάξη : Α΄ Λυκείου

Προϋποθέσεις για την υλοποίηση του συγκεκριμένου διδακτικού σεναρίου είναι να αναπτυχθεί σε δύο συνεχόμενα δίωρα και ένα μονόωρο (90΄+90΄+45΄). Για το 1^ο δίωρο απαιτείται σχολική αίθουσα με διαδραστικό πίνακα και σύνδεση με το διαδίκτυο. Το 2^ο δίωρο πρέπει να διεξαχθεί στο εργαστήριο Η/Υ με λειτουργικούς σταθμούς εργασίας τόσους όσες και οι ομάδες στις οποίες χωρίζεται η τάξη. Απαιτείται δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο και σε λογισμικά επεξεργασίας εικόνων, κατασκευής ψηφιακής χρονογραμμής, παραγωγής ψηφιακής αφήγησης και δημιουργίας ψηφιακού χάρτη. Η 5^η διδακτική ώρα που θα αφορά στην παρουσίαση του έργου των μαθητών μπορεί να «φιλοξενηθεί» στην αίθουσα εκδηλώσεων του σχολείου.

Μαθησιακοί – παιδαγωγικοί στόχοι:

Γνωριμία με την ιστορία της πόλης κατά τη διάρκεια της οθωμανικής κατοχής & ενίσχυση του ενδιαφέροντος για την εκμάθησή της

Εξοικείωση με πρωτογενείς ιστορικές πηγές (απομνημονεύματα, μνημεία της πόλης)

Ευασθητοποίηση σχετικά με τις συνθήκες ζωής των απλών ανθρώπων στα χρόνια της σκλαβιάς & ανάπτυξη της ενσυναίσθησης

Ανάληψη ευθυνών & καλλιέργεια συνεργατικής στάσης μέσω της εργασίας σε ομάδες.

Καλλιέργεια δεξιοτήτων

- *Ιστορικός γραμματισμός*
- *Γνώσεις για την γλώσσα (εμπλουτισμός λεξιλογίου, παραγωγή λόγου μέσω της περιγραφής και της αφήγησης)*
- *Οπτικός γραμματισμός*
- *Ψηφιακές δεξιότητες*
- *Συνεργασία*
- *Καινοτομία & δημιουργικότητα*

Προτεινόμενη εκπαιδευτική μέθοδος

- Η συγκεκριμένη πρακτική αξιοποιεί συνδυαστικά τις αρχές της συνεργατικής και της διερευνητικής μάθησης (Collaborative Learning & Project Based Learning Theory) καθώς και το μοντέλο της «Ανεσραμμένης τάξης» (Flipped Classroom). Οι μαθητές με διακριτούς ρόλους συνεργάζονται στα πλαίσια της ομάδας και αυτενεργούν προκειμένου μέσα από μία σειρά δραστηριότητες να συνθέσουν ένα project. Προκρίνεται η διαθεματική προσέγγιση και το εκπαιδευτικό υλικό εμπλουτίζεται και με ηχητικές και οπτικές πηγές.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

1^η Δ.Ω & 2^η Δ.Ω-Αφόρμηση & Κύριο μέρος διδασκαλίας: Αρχικά γράφουμε στον πίνακα την λέξη «Απομνημονεύματα» και ρωτάμε τους μαθητές τι γνωρίζουν σχετικά κι αν έχουν διαβάσει στο παρελθόν απομνημονεύματα αγωνιστών της Ελληνικής Επανάστασης. Περιμένουμε πως η σχετική συζήτηση θα περιστραφεί γύρω από τα Απομνημονεύματα του στρατηγού Μακρυγιάννη, αποσπάσματα των οποίων έχουν διδαχθεί στην προηγούμενη σχολική τάξη. Ενδεχομένως κάποιοι να έχουν διδαχθεί και αποσπάσματα από [Το χρονικό της σκλαβωμένης Αθήνας \(απόσπασμα Γ' Γυμνασίου\)](#). Χρησιμοποιώντας τον διαδραστικό πίνακα αναζητούμε το σχετικό απόσπασμα της Γ' Γυμνασίου καθώς και αυτό της [Α' Λυκείου](#). Με αφορμή τα δύο αυτά αποσπάσματα κάνουμε μία σύντομη αναφορά στον Παναγή Σκουζέ, τον οποίο εντοπίζουμε και στο βιβλίο [Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας της Γ' Τάξης Γενικού Λυκείου](#) (Θεωρητική Κατεύθυνση), ΟΑΕΔΒ, εκδ.2009 σ.28 όπου συγκαταλέγεται μεταξύ των εμπόρων-κεφαλαιούχων του ελληνικού χώρου που μετείχαν στις διευρύνσεις του μετοχικού κεφαλαίου της Εθνικής Τράπεζας. Μετά τον αρχικό κατευθυνόμενο διάλογο που θα κεντρίσει το ενδιαφέρον των μαθητών και θα τους προϊδεάσει για όσα θα παρακολουθήσουν θα μοιραστεί σ' όλους ένα φύλλο εργασίας με ενδεικτικά ερωτήματα που θα μπορούν να απαντηθούν στο σπίτι, έπειτα την παρακολούθηση του εκπαιδευτικού ντοκιμαντέρ. Κατόπιν θα ξεκινήσει η προβολή του ντοκιμαντέρ διάρκειας 20'.

3^η Δ.Ω & 4^η Δ.Ω-Εμπέδωση & Παραγωγή έργου : Θα ξεκινήσουμε μοιράζοντας στους μαθητές ένα γλωσσάρι που θα περιλαμβάνει την ερμηνεία των τουρκικών όρων που συναντήσαμε στα αποσπάσματα από το Χρονικό της σκλαβωμένης Αθήνας τα οποία ακούστηκαν κατά τη διάρκεια της προβολής. Έτσι θα αρχίσει η συζήτηση και θα επιλυθούν πιθανές απορίες. Στη συνέχεια θα απαντήσουμε το φύλλο εργασίας (όχι τα προαιρετικά ερωτήματα) που θα έχουν προετοιμάσει οι μαθητές στο σπίτι. Κατόπιν θα χωρίσουμε το σύνολο των μαθητών σε 4 ομάδες εργασίας και θα τους δοθούν 45' για να σχεδιάσουν την εργασία που θα έχει ανατεθεί στην ομάδα τους. Κάθε ομάδα θα έχει το δικό της όνομα: βιογράφοι, ιστορικοί, λογοτέχνες, ξεναγοί. Οι βιογράφοι θα παρουσιάσουν σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο τη ζωή του Παναγή Σκουζέ και τα πιθανά κίνητρα που τον οδήγησαν στην απόφαση να γράψει το Χρονικό της Σκλαβωμένης Αθήνας και σε μία παράγραφο θα προσπαθήσουν να τον περιγράψουν (εξωτερικά χαρακτηριστικά-χαρακτήρας). Οι ιστορικοί θα σχεδιάσουν μία χρονογραμμή που θα περιλαμβάνει τα σημαντικότερα γεγονότα από τη στιγμή που ανέλαβε την εξουσία ο Χατζή

Αλή Χασεκής ως την επιλογή της Αθήνας ως πρωτεύουσας του Ελληνικού Κράτους. Το τελικό αποτέλεσμα της δουλειάς τους θα το παρουσιάσουν με τη μορφή ψηφιακής χρονογραμμής. Οι λογοτέχνες θα επιλέξουν ένα ανώνυμο πρόσωπο της ιστορίας και θα καταγράψουν σε μορφή σελίδων ημερολογίου τις σκέψεις του. Το πρόσωπο αυτό μπορεί να είναι ένας από τους εργάτες που απασχολήθηκαν αμισθί στην κατασκευή του τείχους, μπορεί να είναι κάποιος που βρέθηκε στη φυλακή μη μπορώντας να πληρώσει τους υψηλούς φόρους, μπορεί να είναι η κυρά-Εργίνα που φυγαδεύτηκε ντυμένη άνδρας για να γλιτώσει από το να βρεθεί σκλάβα στο χαρέμι του Χασεκί. Το τελικό παραγόμενο και πάλι μπορεί να έχει ψηφιακή μορφή. Τέλος οι ξεναγοί θα καταγράψουν όλα τα οθωμανικά μνημεία που αναφέρονται στο ντοκιμαντέρ και θα σχεδιάσουν ένα χάρτη όπου θα αποτυπώνονται τα αντίστοιχα σημεία ώστε να είναι σε θέση να πραγματοποιήσουν έναν ψηφιακό ιστορικό περίπατο.

Όταν ολοκληρωθεί η δουλειά κάθε ομάδας, τότε τα μέλη της θα επιλέξουν έναν εκπρόσωπο που θα παρουσιάσει στο σύνολο της τάξης το αποτέλεσμα της συλλογικής τους προσπάθειας.

Η παρουσίαση θα γίνει σε ξεχωριστή διδακτική ώρα (5^η Δ.Ω) και θα μπορούσε να γίνει και ενώπιον κοινού π.χ να προσκαλέσουν ένα άλλο τμήμα της ίδιας τάξης που δεν έχει εκπονήσει αντίστοιχη εργασία ή τους γονείς τους. Το τελευταίο 10' μετά την παρουσίαση θ'αφιερωθεί στην αξιολόγηση της εργασίας της κάθε ομάδας και στην αξιολόγηση του συγκεκριμένου τρόπου δουλειάς εντός της σχολικής τάξης (τι μας άρεσε, αν πιστεύουμε ότι κάτι έλλειπε και τι ήταν αυτό, υπήρχαν σημεία που δυσκόλεψαν την κάθε ομάδα και ποια ήταν αυτά;)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γιοχάλας Θ., Καφετζάκη Τ., Αθήνα, Ιχνηλατώντας την πόλη με οδηγό τη ιστορία και τη λογοτεχνία, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα 2017

Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000, τ.3 σ.113-116, Ελληνικά Γράμματα 2003

Κομίνης Μ., Η Αθήνα κατά τα τελευταία χρόνια της Οθωμανικής διοίκησης (18^{ος} -19^{ος} αιώνας) Η πόλη και το διοικητικό καθεστώς, μεταπτυχιακή εργασία από το τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του ΑΠΘ, επιβλέπων καθηγητής Αλεξανδρόπουλος Ι., Θεσσαλονίκη 2008.

Μπίρης Μ.Γ., Αθηναϊκή Αρχιτεκτονική 1875-1925, σ.43-45, Αθήνα 1987

Μπίρης Κ.Η., Αι Αθήναι από του 19^{ου} εις τον 20^{ον} αιώνα, Αθήνα 1^η έκδ. 1966, 3^η έκδ. 1996, σ.93

Ottoman Athens, Archaeology, Topography, History, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη-Αμερικανική Σχολή Κλασικών σπουδών, 2019

Σκουζές Π., Χρονικό της Σκλαβωμένης Αθήνας στα χρόνια της τυραννίας του Χατζαλή γραμμένο στα 1841 από τον αγωνιστή ΠΑΝΑΓΗ ΣΚΟΥΖΕ, παληό κ' νέο χειρόγραφο, επιμελημένο κ' αποκαταστημένο από τον Γ. Βαλέτα, Αθήνα, έκδοση Α. Κολοβού, 1948

Τρικούπης Σπυρίδων, Ιστορία της ελληνικής επανάστασης του 1821, τόμος Α', σ.177-179, Εκδόσεις Α.Α. Λιβάνη, 1993

Τρικούπης Σπυρίδων, Ιστορία της ελληνικής επανάστασης του 1821, τόμος Β, σ.235, Εκδόσεις Α.Α. Λιβάνη, 1993

ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ (όλοι οι ιστότοποι ήταν ενεργοί έως 11/5/20021)

http://archaeologia.eie.gr/archaeologia/gr/arxeio_more.aspx?id=93

<https://www.blod.gr/lectures/i-athina-sta-hronia-tou-hatzi-ali-haseki/>

https://www.cnn.gr/a/1821_200years/tehnι/?fbclid=IwAR1mfela9j2dKXrrplazZXYgdY82kd_3JQo8Q_Lc1FhHDNmJbobZ32zdSMM

<http://exploringbyzantium.gr/EKBMM/Page?name=monument&lang=gr&id=5&sub=647&sub2=141>

[Ιστορικοί περίπατοι, Η Αθήνα στην οθωμανική εποχή, 27 Μαρτίου 2018, EPT A.E.](#)

<http://www.mnep.gr/gr/episkepsi/to-loutro-ton-aeridon/to-ktirio/>

<https://www.mixanitouxronou.gr/afto-ine-to-spiti-pou-o-elgin-apothikefse-ta-klemmena-glipta-tou-parthenona-prin-ta-metaferi-stin-anglia-anike-ston-proxeno-n-logotheti-opou-o-laikos-thrilos-apodidi-ton-thanato-tis-koris-tou-se-mag/>

<https://www.mixanitouxronou.gr/afto-ine-to-spiti-pou-o-elgin-apothikefse-ta-klemmena-glipta-tou-parthenona-prin-ta-metaferi-stin-anglia-anike-ston-proxeno-n-logotheti-opou-o-laikos-thrilos-apodidi-ton-thanato-tis-koris-tou-se-mag/>

<https://www.mixanitouxronou.gr/poios-itan-o-xatzi-ali-xaseki-pou-ypsose-teixi-gyro-apo-tin-athina-me-katanagkastiki-ergasia-giati-o-morozini-vomvardise-tin-akropoli-i-athina-prin-apo-tin-epanastasi-tou-1821-sti-mixani-tou-xronou/>

<https://www.mixanitouxronou.gr/to-fetichie-tzami-chtistike-gia-na-quot-ypodechtoyn-quot-oi-othomanoi-tis-athinas-ton-porthiti-tis-konstantinoypolis-ypirxe-vyzantinos-naos-scholeio-fo>

<https://www.themata-archaiologias.gr/%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CE%BA%CE%AD%CF%88%CE%B9%CE%BC%CE%BF-%CF%84%CE%BF-%CF%89%CF%81%CE%BF%CE%BB%CF%8C%CE%B3%CE%B9%CE%BF-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B1%CE%BD%CE%B4%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%AF%CE%BA%CE%BF/>

<https://el.travelogues.gr/>

